

פסח

חג הפסח

פסח הוא חג קדוש מאד, שאילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, עדין אנו ובנינו משועבדים היינו גוי בקרב גוי, ולא נתנה לנו תורה ומצוות ולא יזכר שם ישראל, והקב"ה הפליא חסדיו עם ישראל הפלא ופלא וחיבה יתרה הראה להם, עד מקום שאין יד שכלנו מגעת, אחת מני אלף אלפי אלפים, רק נבין את זאת שעשה עמנו חסד גדול עד אין חקר, והראנו את כבודו ואת גדלו ואהבתו וחיבתו לגודל יכלתו לשדד המערכות והשגחתו פרטית מאשר ציונו כל כך בתורתו הקדושה לזכור יציאת מצרים, ועל כל מצוה ומצוה מזכיר 'זכר ליציאת מצרים'. וציונו להיות לזכרון בין עינינו ולאות על ידנו, ונתן לנו שבתות ומועדים שאנו אומרים בקידוש 'זכר ליציאת מצרים'.

ועיקר זכירת יציאת מצרים בכל הימים ומצות תפלין, הכל הוא כדי שהחי יתן אל לבו הדברים האלה לעומק ולרוחב, וישמח ישראל בעושו ויבוא ליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא, ולדבקה בו ולעבדו בלבב שלם, כי כן ראוי אחרי הודיע אלקים אותנו ואהבתו וחיבתו וגודל יכלתו ועצם השגחתו.

וזהו הטעם שצונו יוצרנו בליל פסח להרבות לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. מלבד שיש סודות עליונים ובונה בשמים עליותיו, ומוסיף כח בפמליא של מעלה כמפורש בלשון הזהר הקדוש פרשת בא שהוא מלהיב את הלב וראוי לקרותו בליל פסח. עוד בה יש טעם לפי הפשט, כדי שירבה לקבוע בלבו ובלב בני ביתו אהבת האל יתברך שמו ויראתו, כי זה כל האדם. וזהו עיקר מצות הסיפור להגיד לבני ביתו בסיפור יציאת מצרים איך הראנו ה' אלקינו את כבודו ואת גדלו, ואהבתו וחמלתו, ויכלתו והשגחתו, ושעל כן ראוי לנו לעבדו בלבב שלם ולשמור את כל מצוותיו.

והנה בחג הקדוש הזה קדשנו השם יתברך במצוותיו וצונו על אכילת מצה. ומאחר שמצות אכילת מצה היא נפלאה וסודה רם ונשא הגבה למעלה, וקרו לה בזהר הקדוש (תצוה קפג): 'מיכלא דאסותא', שהיא מועלת מאד לרפואת הנפש. הנה כי כן יחרד האיש וילפת ויחוש לדעת האומרים כן, ולא יעבור מלעשות, לפחות השמורים שעושה לצאת ידי חובת אכילת מצה שיהיו מחטים שמורים משעת קצירה, כי מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל לפסח אם לא יצא ידי חובת אכילת מצה. ואף דאיכא למאן דאמר דיוצא ידי חובתו, למיחש מיהא בעי לדעת גדולי הפוסקים.

וכבר משלו משל לזה, שאם אחד היה חולה ויבואו תשעים ותשעה רופאים ויאמרו שסם פלוני מועיל לרפואתו, אף שיש סם אחר שהוא מובחר ויותר טוב ויפה ומועיל, מכל מקום גם זה מועיל, ויבוא רופא אחר בקי ומומחה ויאמר שהסם שאמרו שאר הרופאים אינו מועיל שיזיק לחולה, ואותו מן המובחר שאמרו, הוא לבדו המועיל לרפואה, מי הוא זה פתי וסכל שלא יחוש לדעת הרופא הבקי ומומחה, ולקח הסם שהוא מועיל אליבא דכולי עלמא ולא ליקח הסם שאפשר שלא יועיל אלא יזיק, כן הדבר הזה.

ומתוך כך יש חסידים ואנשי מעשה שנזהרים בכל הפסח שלא לאכול כי אם ממצה העשויה מחטים שמורים משעת קצירה, כדי לצאת ידי כל הדעות. שאם בכל הימים ראוי לחוש לצאת ידי כל הדעות, על אחת כמה וכמה בענין חמץ ומצה שאיסורו חמור מאד שיש בו כרת רח"ל, והנזהר בו תועלתו גדולה. **שכתבו משם האר"י שהנזהר בפסח מאיסור חמץ וחושש לצאת ידי כל הדעות, ונזהר בתכלית הזהירות, מובטח לו שלא יחטא כל השנה כולה,** על זאת ראוי ליזהר הרבה שאין שכר גדול מזה. והינו דקרו לה 'מיכלא דאסותא' - שקובע בלב האמונה והיראה והאהבה, ואם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, ראוי והגון. ואשריהם ישראל, ונשותיהם יותר מהם, נזהרים לבער החמץ בתכלית הזהירות ומחמירין יותר ממה שצריך, תבוא עליהם ברכת טוב. אבל עיקר הזהירות צריך במה שנותן לתוך פיו, שלא יהא שום חשש חימוץ ותערובת חמץ ולצאת ידי כל הדעות.

פסח

ובליל התקדש החג הקדוש יאזור חיל לקים מאמר רז"ל ל'חייב אדם להראות בעצמו כאילו הוא יצא ממצרים'. ועל ידי מחשבות טהורות תדיריות יתלהב לבו באופן שיראה שאי אפשר שלא לשמוח, ולפי התעוררותו ולפי מעשיו כך יהיה לו סיעתא דשמיא, והבא ליטהר מסיעין אותו שישמח בעושיו שמחה רבה, שמחה של מצוה כדת מה לעשות.

וכתבו המקובלים שלא איסור חמץ בלבד הוא חמור מאד בימי הפסח, אלא כל דבר פשע חמור מאד, ופוגם ועושה רושם בפסח יותר ויותר משאר ימות השנה, וצריך ליזהר ולעמוד על המשמר יותר מכל ימות השנה.

מקור: רבנו אליעזר פאפו ספר "פלא יועץ"